



ΙΣΟΡΡΟΠΗΜΕΝΗ  
ΑΠΟΨΗ  
ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ

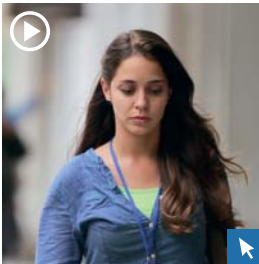
## ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

- 3 ΘΕΜΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ  
Ισορροπημένη Άποψη  
για τα Χρήματα
- 7 ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ  
Ο Προβολέας  
στη Μέση Ανατολή
- 8 ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ  
Πώς να Ζητάτε  
Συγγνώμη
- 10 ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ  
Ηρόδοτος
- 12 ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΛΑΟΙ  
Ταξίδι στη Νικαράγουα
- 14 Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ  
Φτώχεια
- 16 ΠΡΟΪΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ;  
Μικροοργανισμοί που  
Διασπούν το Πετρέλαιο



## ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

### ΕΦΗΒΟΙ



ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΣΥΝΟΜΗΛΙΚΟΙ ΣΟΥ

### Χρήματα

Δες ένα βίντεο σχετικά με το τι πιστεύουν οι έφηβοι για τη διαχείριση χρημάτων.

(Επιλέξτε: ΒΙΒΛΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ > ΕΦΗΒΟΙ)

### ΠΑΙΔΙΑ



ΓΙΝΕΤΕ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

### Να Δίνεις με την Καρδιά Σου

Δύο μικρά παιδιά παίρνουν δώρο από τους γονείς τους κάποια παιχνίδια.

Θα μοιραστούν τα δώρα τους;

(Επιλέξτε: ΒΙΒΛΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ > ΠΑΙΔΙΑ)



ΘΕΜΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

# Ισορροπημένη Άποψη για τα Χρήματα

**ΕΝΑ** ρητό λέει: «Το χρήμα κινεί τον κόσμο». Υπάρχει μια δόση αλήθειας σε αυτή τη δήλωση. Στο κάτω κάτω, χρειάζονται χρήματα για να αγοράσει κάποιος τρόφιμα, να πάρει ρούχα και να πληρώσει το ενοίκιο ή να αγοράσει ένα σπίτι. «Τα χρήματα παίζουν απίστευτα σημαντικό ρόλο στην κοινωνία», γράφει κάποιος οικονομικός συντάκτης. «Αν καταργούνταν ως μέσο συναλλαγής, θα βρισκόμασταν σε κατάσταση πανικού και πολέμου από τον πρώτο κιόλας μήνα».

Βέβαια, τα χρήματα έχουν και τους περιορισμούς τους. Ο Νορβηγός ποιητής Άρνε Γκάρμποργκ είπε ότι με τα χρήματα «μπορείς να αγοράσεις φαγητό αλλά όχι όρεξη, φάρμακα αλλά όχι υγεία, μαλακά κρεβάτια αλλά όχι ύπνο, γνώση αλλά όχι σοφία, λάμψη αλλά όχι ομορφιά, αίγλη αλλά όχι ζεστασιά, διασκέδαση αλλά όχι χαρά, γνωστούς αλλά όχι φίλους, υπηρετές αλλά όχι πιστότητα».

Όταν κάποιος διατηρεί ισορροπημένη άποψη για τα χρήματα—θεωρώντας τα μέσο για την επίτευξη κάποιου σκοπού και όχι αυτοσκοπό—είναι δυνατόν να απολαμβάνει μεγαλύτερη ικανοποίηση. Η Αγία Γραφή προειδοποιεί ότι «η φιλαργυρία είναι ρίζα κάθε είδους κακών πραγμάτων, και επιδιώκοντάς την μερικοί έχουν . . . μαχαιρώσει παντού τον εαυτό τους με πολλούς πόνους».—1 Τιμόθεο 6:10.

Προσέξτε ότι αυτό που προκαλεί βλάβη είναι η *φιλαργυρία*, όχι τα χρήματα αυτά καθαυτά. Μάλιστα, η υπέρμετρη προσήλωση στα χρήματα μπορεί να δημιουργήσει ρήξη ανάμεσα σε φίλους ή μέσα στην οικογένεια. Δείτε μερικά παραδείγματα.



**Ντάνιελ:**\* «Ανέκαθεν θεωρούσα τον φίλο μου τον Τόμας ευχάριστο και έντιμο άνθρωπο. Ποτέ δεν είχε δημιουργηθεί ζήτημα μεταξύ μας, μέχρι που αγόρασε το παλιό μου αυτοκίνητο. Από όσο μπορούσα να ξέρω, το αυτοκίνητο δεν είχε κάποιο πρόβλημα. Και εκείνος συμφώνησε γραπτώς να το αγοράσει “ως έχει”. Έπειτα από τρεις μήνες όμως, το αυτοκίνητο χάλασε. Ο Τόμας ένιωσε ότι είχε εξαπατηθεί, και απαίτησε θυμωμένα να του επιστρέψω τα χρήματά του. Έπεσα από τα σύννεφα! Προσπάθησα να τον λογικέψω, αλλά εκείνος ήταν εριστικός και εχθρικός. Όταν μπήκαν στη μέση τα χρήματα, έπαψε να είναι ο αξιαγάπητος Τόμας που ήξερα».

**Ίσιν:** «Δεν έχω άλλα αδελφια εκτός από τη Νέσριμ. Επειδή πάντα τα πηγαίναμε καλά, δεν φανταζόμουν ποτέ ότι τα χρήματα θα μπορούσαν να καταστρέψουν τη σχέση μας. Αλλά αυτό ακριβώς συνέβη. Όταν πέθαναν οι γονείς μου, μας άφησαν μια μικρή κληρονομιά και όρισαν να μοιραστούμε τα χρήματα εξίσου. Η αδελφή μου πήγε ενάντια στην επιθυμία των γονέων μου και απαίτησε μεγαλύτερο μερίδιο. Επειδή εγώ επέλεξα να σεβαστώ την επιθυμία τους, έγινε έξω φρενών μαζί μου και άρχισε να με απειλεί. Μέχρι σήμερα μου κρατάει κακία».

\* Τα ονόματα σε αυτό το άρθρο έχουν αλλαχτεί.

## ΧΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ

Μια διαστρεβλωμένη άποψη για τα χρήματα μπορεί να κάνει τους ανθρώπους επικριτικούς. Για παράδειγμα, κάποιος πλούσιος μπορεί να θεωρεί ότι οι φτωχοί είναι τεμπέληδες και δεν προσπαθούν να βελτιώσουν την κατάστασή τους. Ή κάποιος λιγότερο ευκατάστατος ίσως σπεύσει να συμπεράνει ότι αυτοί που διαθέτουν περισσότερα είναι υλιστές ή άπληστοι. Η Λιάν, μια έφηβη από σχετικά εύπορη οικογένεια, είχε πέσει θύμα τέτοιας προκατάληψης. Η ίδια αναφέρει:

«Όλοι με ήξεραν ως το κορίτσι που ο πατέρας του βγάζει λεφτά με το τσουβάλι. Γι' αυτό, συχνά άκουγα σχόλια όπως: “Εσύ αν θέλεις κάτι, δεν έχεις παρά να το ζητήσεις από τον μπαμπάκα σου” ή “Τι να κάνουμε; Δεν είμαστε όλοι τόσο πλούσιοι ώστε να έχουμε ωραία αυτοκίνητα σαν *τα δικά σας*”. Κάποια στιγμή, ζήτησα από τους φίλους μου να σταματήσουν να λένε τέτοια πράγματα, και τους εξήγησα γιατί με πλήγωναν τα λόγια τους. Ήθελα να με ξέρουν οι άλλοι, όχι για τα χρήματά μου, αλλά για τις καλοσυνάτες πράξεις μου».

## ΤΙ ΛΕΕΙ Η ΓΡΑΦΗ

Η Γραφή ούτε καταδικάζει τα χρήματα ούτε επικρίνει εκείνους που έχουν χρήματα –ακόμα και αν έχουν πολλά. Το θέμα δεν είναι πόσα έχει κάποιος αλλά η *στάση* που απέναντι σε αυτά που έχει ή που θέλει να αποκτήσει. Η συμβουλή της Γραφής για τα χρήματα είναι ισορροπημένη, και είναι τόσο επίκαιρη σήμερα όσο και όταν γράφτηκε. Δείτε τα ακόλουθα παραδείγματα.

**Η ΓΡΑΦΗ ΛΕΕΙ:** «Μη μοχθείς να αποκτήσεις πλούτη».–Παροιμίες 23:4.

Σύμφωνα με το βιβλίο *Επιδημία Ναρκισσισμού* (*The Narcissism Epidemic*), οι άνθρωποι που επιδιώκουν πλούτη τείνουν περισσότερο να «ταλαιπωρούνται από ψυχολογικά προβλήματα. Αλλά και η σωματική τους υγεία είναι πιο επιβαρημένη, καθώς παραπονιούνται συχνότερα για πονόλαιμο, πόνους στη μέση και πονοκεφάλους, ενώ έχουν και μεγαλύτερες πιθανότητες να πέσουν στο ποτό ή στα ναρκωτικά. Από ό,τι φαίνεται, το ανελέητο κυνήγι της οικονομικής επιτυχίας φέρνει τους ανθρώπους σε θλιβερή κατάσταση».



Η συμβουλή της Γραφής για τα χρήματα είναι τόσο επίκαιρη σήμερα όσο και όταν γράφτηκε

**Η ΓΡΑΦΗ ΛΕΕΙ:** «Ο τρόπος της ζωής σας ας είναι απαλλαγμένος από τη φιλαργυρία, καθώς μένετε ικανοποιημένοι με τα παρόντα πράγματα».-Εβραίους 13:5.

Το ικανοποιημένο άτομο δεν είναι άτρωτο στην ανησυχία για τα οικονομικά, ωστόσο ξέρει να βλέπει τις ανησυχίες του στη σωστή τους διάσταση. Για παράδειγμα, δεν αντιδρά υπερβολικά σε περίπτωση οικονομικής απώλειας. Αντιθέτως, αγωνίζεται να έχει τη στάση του αποστόλου Παύλου, ο οποίος έγραψε: «Ξέρω και να περνώ με λίγα, ξέρω και να έχω αφθονία. Στο καθετί και σε όλες τις συνθήκες έχω μάθει το μυστικό, και να είμαι χορτάτος και να πεινώ, και να έχω αφθονία και να υποφέρω στερήσεις».-Φιλιππησίους 4:12.

**Η ΓΡΑΦΗ ΛΕΕΙ:** «Όποιος εμπιστεύεται στα πλούτη του, αυτός θα πέσει».-Παροιμίες 11:28.

Οι ερευνητές αναφέρουν τα οικονομικά προβλήματα ως συνήθη παράγοντα στις συζυγικές διαμάχες που καταλήγουν στο διαζύγιο. Τα οικονομικά προβλήματα είναι επίσης ένας από τους παράγοντες που έχουν συντελέσει σε αυτοκτονίες. Για κάποιους ανθρώπους, τα χρήματα είναι πιο σπουδαία από τις γαμήλιες υποσχέσεις τους ή ακόμα και από τη ζωή τους! Εκείνοι όμως που έχουν ισορροπημένη άποψη δεν θέτουν την εμπιστοσύνη τους στα χρήματα. Απεναντίας, αναγνωρίζουν πόσο σοφά είναι τα λόγια του Ιησού: «Ακόμη και όταν έχει κανείς αφθονία, η ζωή του δεν είναι αποτέλεσμα των υπαρχόντων του».-Λουκάς 12:15.



## Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ

«Ο πατέρας μου αποφάσισε πρόσφατα να κάνει μια αλλαγή στη διαθήκη του, πράγμα που είχε ως συνέπεια να μειωθεί αισθητά το ποσό που θα κληρονομούσα εγώ και να αυξηθεί αυτό που θα έπαιρναν τα αδέρφια μου. Ωστόσο, καθίσαμε και το συζητήσαμε. Κατανοώ απόλυτα το σκεπτικό του, και η απόφασή του με βρίσκει σύμφωνο. Δεν πρόκειται ποτέ να επιτρέψω σε κάτι τόσο ασήμαντο όσο τα χρήματα να προσξενήσει διαίρεση στην οικογένειά μου».-Χοσούε, 55 ετών.

## ΧΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΡΟΛΗΨΙΑ

*«Αυτός που έχει λιγοστά υπάρχοντα είναι κάτι το μισητό στο συνάνθρωπό του, αλλά του πλουσίου οι φίλοι είναι πολλοί».-Παροιμίες 14:20.*

Όπως δείχνει αυτό το εδάφιο, η άποψή μας για τα χρήματα μπορεί να επηρεάσει το πώς συμπεριφερόμαστε στους άλλους. Για παράδειγμα, ίσως έχουμε την τάση να καταφρονούμε εκείνους που έχουν λιγοστά υπάρχοντα και οι οποίοι δεν μπορούν να κάνουν τίποτα για εμάς. Από την άλλη πλευρά, ίσως κολακεύουμε εκείνους που είναι πλούσιοι, προσπαθώντας να τους καλοπιάσουμε για να κερδίσουμε την εύνοιά τους-ενδεχομένως και κάποιο οικονομικό όφελος.

Η Γραφή αποδοκιμάζει τους ανθρώπους που δείχνουν μεροληψία, είτε καταφρονώντας τους ασήμαντους είτε "θαυμάζοντας" προσωπικότητες για το δικό τους όφελος". (Ιουδα 16· Ησαΐας 10:1, 2) Βάλτε στόχο σας να βλέπετε τους ανθρώπους ίσα και να τους συμπεριφέρεστε ανάλογα.

## ΠΩΣ ΒΛΕΠΕΤΕ ΕΣΕΙΣ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ;

Μια αυτοεξέταση ίσως σας αφυπνίσει ως προς την ανάγκη να αποκτήσετε ισορροπημένη άποψη για τα χρήματα. Για παράδειγμα, κάντε στον εαυτό σας τις ακόλουθες ερωτήσεις.

- Μήπως με ελκύουν τα σχέδια γρήγορου πλουτισμού;
- Δυσκολεύομαι να είμαι γενναιοδωρος με τα χρήματά μου;
- Έχω την τάση να κάνω φιλίες με ανθρώπους που μιλούν διαρκώς για χρήματα και αποκτήματα;
- Καταφεύγω στο ψέμα ή σε άλλες αθέμιτες μεθόδους προκειμένου να βγάλω χρήματα;
- Μήπως τα χρήματα με κάνουν να νιώθω σημαντικός;
- Είναι το μυαλό μου όλη την ώρα στα χρήματα;
- Μήπως η στάση μου απέναντι στα χρήματα επηρεάζει δυσμενώς την υγεία μου και την οικογενειακή μου ζωή;



Αν απαντήσατε ναι σε οποιαδήποτε από αυτές τις ερωτήσεις, κάντε προσπάθειες να απορρίψετε τις όποιες υλιστικές σκέψεις και πειρασμούς. Να αποφεύγετε τις φιλίες με ανθρώπους που δίνουν υπερβολική σημασία στα χρήματα και στα αποκτήματα. Να επιδιώκετε την παρέα απόμων που εκτιμούν περισσότερο τις υψηλές ηθικές αρχές από ό,τι τα αποκτήματα.

## Να καλλιεργείτε γενναιοδωρία δίνοντας στους άλλους

Ποτέ μην επιτρέψετε στη φιλαργυρία να ριζώσει στην καρδιά σας. Απεναντίας, να κρατάτε τα χρήματα στη σωστή τους θέση—πάντοτε υποδεέστερη σε σχέση με τους φίλους σας, την οικογένειά σας, καθώς και τη συναισθηματική και τη σωματική σας υγεία. Κάνοντάς το αυτό, θα δείχνετε ότι έχετε ισορροπημένη άποψη για τα χρήματα. ■

## ΣΟΦΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΡΑΦΗ

Η Γραφή αναγνωρίζει . . .

«Τα χρήματα είναι για προστασία».  
—ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ 7:12.

Ωστόσο, η Γραφή προειδοποιεί . . .

«Όποιος βιάζεται να αποκτήσει πλούτη δεν θα παραμείνει αθώος».  
—ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ 28:20.

«Εκείνοι που είναι αποφασισμένοι να πλουτίσουν πέφτουν σε πειρασμό και παγίδα και πολλές ανόητες και βλαβερές επιθυμίες».  
—1 ΤΙΜΟΘΕΟ 6:9.

Γι' αυτό, η Γραφή συστήνει . . .

«Ο τρόπος της ζωής σας ας είναι απαλλαγμένος από τη φιλαργυρία».—ΕΒΡΑΙΟΥΣ 13:5.

«Να φυλάγεστε από κάθε είδους πλεονεξία, επειδή, ακόμη και όταν έχει κανείς αφθονία, η ζωή του δεν είναι αποτέλεσμα των υπάρχοντων του».—ΛΟΥΚΑΣ 12:15.

«Μην ξεχνάτε να κάνετε το καλό και να μοιράζεστε πράγματα με άλλους».—ΕΒΡΑΙΟΥΣ 13:16.

Ποια είναι τα οφέλη;

«Υπάρχει περισσότερη ευτυχία στο να δίνει κανείς παρά στο να λαβαίνει».—ΠΡΑΞΕΙΣ 20:35.

«Η γενναιοδωρη ψυχή θα παχυνθεί, και όποιος ποτίζει άλλους άφθονα θα ποτιστεί άφθονα και ο ίδιος».  
—ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ 11:25.



## Ο ΠΡΟΒΟΛΕΑΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Έχοντας φιλοξενήσει πολλούς από τους αρχαιότερους πολιτισμούς του κόσμου, η Μέση Ανατολή αποτελεί πλούσια πηγή αρχαιολογικών θησαυρών.



**ΧΑΝΑΝΑΙΟΙ ΟΙΝΟΠΟΙΟΙ** Το 2013, αρχαιολόγοι έφεραν στο φως ένα τεράστιο χαναναϊκό κελάρι κρασιού ηλικίας περίπου 3.700 ετών. Το κελάρι περιείχε 40 μεγάλες στάμνες που μπορούσαν να αποθηκεύσουν το αντίστοιχο 3.000 σημερινών μπουκαλιών κρασιού. Κάποιοι αρχαιολόγοι που ανέλυσε τα κατάκαθια στις στάμνες επισήμανε ότι οι Χαναναίοι ήταν προσεκτικοί οινοποιοί. Ο ίδιος δήλωσε: «Η συνταγή για το συγκεκριμένο κρασί ακολουθήθηκε επακριβώς σε κάθε στάμνα».

**ΤΟ ΞΕΡΑΤΕ;** Η Αγία Γραφή κάνει λόγο για την παραγωγή “του καλύτερου κρασιού” στον αρχαίο Ισραήλ και την αποθήκευση κρασιού σε μεγάλες στάμνες.—Άσμα Ασμάτων 7:9· Ιερεμίας 13:12.



**ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΚΡΗΣΗ** Στην Αίγυπτο, το 2012 γεννήθηκαν 560.000 περισσότερα μωρά από ό,τι το 2010, σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας *The Guardian*. «Πρόκειται για τη μεγαλύτερη απότομη αύξηση που σημειώθηκε ποτέ σε ολόκληρη την αιγυπτιακή ιστορία», είπε ο Μάγκεντ Οσμάν από την αιγυπτιακή εταιρία έρευνας Μπασέρα. Μερικοί ειδικοί λένε ότι, αν η αύξηση συνεχιστεί με αυτόν τον ρυθμό, η χώρα θα δει ακόμα μεγαλύτερες ελλείψεις σε νερό, ενέργεια και τρόφιμα.

**ΤΟ ΞΕΡΑΤΕ;** Σύμφωνα με τη Γραφή, ο σκοπός του Θεού για τους ανθρώπους είναι “να γεμίσουν τη γη” στον κατάλληλο βαθμό και να απολαμβάνουν όλοι επαρκείς προμήθειες.—Γένεση 1:28· Ψαλμός 72:16.

**ΑΝΑΚΑΛΥΦΤΗΚΕ «ΚΟΜΠΟΔΕΜΑ»** Πάνω από 100 μπρούντζινα νομίσματα με την επιγραφή «Ετος Τέσσερα» ανακαλύφθηκαν κοντά σε αυτοκινητόδρομο στο Ισραήλ. Η χρονολογία παραπέμπει στο τέταρτο έτος της Ιουδαϊκής εξέγερσης κατά των Ρωμαίων (το οποίο ξεκίνησε την άνοιξη του 69 και τελείωσε την άνοιξη του 70 Κ.Χ.)—της εξέγερσης που οδήγησε στην καταστροφή της Ιερουσαλήμ. «Προφανώς κάποιος εδώ φοβόταν ότι το τέλος πλησίαζε—ίσως μπορούσε να δει την προέλαση του ρωμαϊκού στρατού», αναφέρει ο Πάμπλο Μπετσέρ, ένας από τους επικεφαλής των ανασκαφών. «Έκρυψε την περιουσία του ελπίζοντας να έρθει και να την ξαναπάρει αργότερα».

**ΤΟ ΞΕΡΑΤΕ;** Το 33 Κ.Χ., ο Ιησούς προείπε την πολιορκία της Ιερουσαλήμ από τους Ρωμαίους. Παρότρυνε τους Χριστιανούς να φύγουν στα βουνά για να βρουν ασφάλεια.—Λουκάς 21:20-24.



## Πώς να Ζητάτε Συγγνώμη



### ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Μόλις πριν από λίγο καβγαδίσατε με τον σύντροφό σας. “Δεν θα ζητήσω εγώ συγγνώμη”, λέτε στον εαυτό σας. “Δεν ξεκίνησα εγώ τον καβγά!”

Παύετε να ασχολείστε με το ζήτημα, αλλά η ατμόσφαιρα παραμένει ηλεκτρισμένη. Ξανασκεφτείστε την πιθανότητα να ζητήσετε συγγνώμη, όμως αυτή η απλή λεξούλα δεν λέει με τίποτα να βγει από το στόμα σας.



### ΟΙ ΛΟΓΟΙ

**Υπερηφάνεια.** «Μερικές φορές δυσκολεύομαι να πω συγγνώμη επειδή μπαίνει στη μέση ο εγωισμός μου», παραδέχεται ένας σύζυγος ονόματι Τσαρλς.\* Η υπέρμετρη υπερηφάνεια ίσως σας κάνει να νιώθετε άβολα να παραδεχτείτε το δικό σας μερίδιο ευθύνης.

**Απόψεις.** Ίσως νιώθετε ότι οφείλετε μια συγγνώμη μόνο αν εσείς ευθύνεστε για το πρόβλημα. Μια σύζυγος, η Τζιλ, λέει: «Όταν ξέρω ότι το φταίξιμο είναι εκατό τοις εκατό δικό μου, είναι εύκολο να ζητήσω συγγνώμη. Αλλά όταν έχουμε πει και οι δύο πράγματα για τα οποία μετανιώνουμε, είναι δύσκολο. Γιατί δηλαδή να πρέπει να ζητήσω εγώ συγγνώμη αφού και οι δύο έχουμε φταίξει;»

Μπορεί να δικαιολογείτε ακόμα περισσότερο τον εαυτό σας αν νιώθετε ότι για αυτό που συνέβη ευθυνόταν *εξ ολοκλήρου* ο σύντροφός σας. «Όταν πιστεύεις ειλικρινά ότι δεν έχεις κάνει κάποιο λάθος, η άρνηση να ζητήσεις συγγνώμη γίνεται ένας τρόπος να διατρανώεις την αθωότητά σου», αναφέρει κάποιος σύζυγος, ο Τζόζεφ.

**Ανατροφή.** Ίσως μεγαλώσατε σε ένα σπιτικό όπου η λέξη «συγγνώμη» ακουγόταν σπάνια. Οπότε, μπορεί να μην έχετε μάθει να παραδέχεστε τα λάθη σας. Έχοντας πενιχρή εξάσκηση σε αυτόν τον τομέα ως παιδί, δεν αποκτήσατε ποτέ τη συνήθεια να ζητάτε ειλικρινά συγγνώμη ως ενήλικος.

\* Μερικά ονόματα σε αυτό το άρθρο έχουν αλλαχτεί.

◀ Μια συγγνώμη μπορεί να σβήσει τις φλόγες της διαμάχης





## ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ

**Εστιάζετε στον σύντροφό σας.** Προσπαθήστε να θυμηθείτε πόσο ωραία νιώσατε κάποια φορά που κάποιος σας ζήτησε συγγνώμη. Γιατί να μην κάνετε και εσείς τον σύντροφό σας να νιώσει το ίδιο; Ακόμα και αν δεν πιστεύετε ότι έχετε φταίξει, μπορείτε να ζητήσετε συγγνώμη για τα πληγωμένα του αισθήματα ή για τις συνέπειες που προκάλεσαν άθελά σας οι πράξεις σας. Τέτοια λόγια είναι δυνατόν να γιατρέψουν τις πληγές του. –*Βιβλική αρχή: Λουκάς 6:31.*

**Εστιάζετε στον γάμο σας.** Να βλέπετε το «συγγνώμη», όχι ως προσωπική ήττα, αλλά ως νίκη για τον γάμο σας. Όπως δείχνει το εδάφιο Παροιμίες 18:19, το άτομο που παραμένει προσβεβλημένο «υποχωρεί δυσκολότερα από ισχυρή πόλη». Μέσα σε ένα τέτοιο αμυντικό κλίμα, είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατον, να αποκαταστήσετε την ειρήνη. Από την άλλη πλευρά, όταν ζητάτε συγγνώμη, δεν επιτρέπετε στο όποιο σφάλμα να γίνει φραγμός. Στην ουσία, βάζετε τον γάμο σας πάνω από τον εαυτό σας. –*Βιβλική αρχή: Φιλιππησίους 2:3.*

**Να ζητάτε συγγνώμη χωρίς καθυστέρηση.** Ομολογουμένως, ίσως είναι δύσκολο να ζητήσετε συγγνώμη αν δεν είναι όλο το φταίξιμο δικό σας. Αλλά τα λάθη του συντρόφου σας δεν σας παρέχουν το «άλλοθι» για να συμπεριφέρεστε άσχημα. Μη διστάζετε λοιπόν να ζητάτε συγγνώμη, θεωρώντας ότι με τον καιρό το θέμα θα ξεχαστεί. Αν εσείς ζητάτε συγγνώμη, τότε γίνεται πιο εύκολο και για τον σύντροφό σας να κάνει το ίδιο. Και όσο περισσότερο εξασκείστε σε αυτό τόσο ευκολότερο θα σας είναι. –*Βιβλική αρχή: Ματθαίος 5:25.*

**Αποδείξτε ότι το εννοείτε.** Το να δικαιολογείτε τη συμπεριφορά σας δεν είναι το ίδιο με το να ζητάτε συγγνώμη για αυτήν. Όπως δεν είναι ούτε κατά διάνοια συγγνώμη το να λέτε, ίσως με μια δόση σαρκασμού: «*Λυπάμαι που είσαι τόσο ευαίσθητος σε αυτό το θέμα!*»! Να αναλαμβάνετε την ευθύνη για τις πράξεις σας και να αναγνωρίζετε τα πληγωμένα αισθήματα του συντρόφου σας, είτε πιστεύετε ότι είναι δικαιολογημένα είτε όχι.

**Αντικρίστε την πραγματικότητα.** Αποδεχτείτε ταπεινά ότι θα κάνετε λάθη. Άλλωστε, όλοι κάνουν! Ακόμα και αν θεωρείτε ότι είστε αθώς σε κάποια περίπτωση, θα πρέπει να αναγνωρίσετε ότι η δική σας εκδοχή για το τι συνέβη είναι πιθανότατα η μία όψη του νομίσματος. «Αυτός που αρχίζει πρώτος στη δικαστική του υπόθεση είναι δίκαιος: βέβαια ο συνάνθρωπός του έρχεται και τον εξελέγχει», αναφέρει η Γραφή. (Παροιμίες 18:17) Θα σας είναι πιο εύκολο να ζητάτε συγγνώμη αν έχετε ρεαλιστική άποψη για τον εαυτό σας και τα ελαττώματά σας. ■

## ΒΑΣΙΚΑ ΕΔΑΦΙΑ

«Όπως θέλετε να κάνουν σε εσάς οι άνθρωποι, το ίδιο να κάνετε και εσείς σε αυτούς». –*Λουκάς 6:31.*

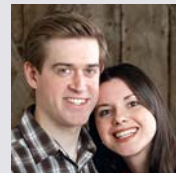
«Με ταπεινοφροσύνη να θεωρείτε τους άλλους ανώτερους».  
–*Φιλιππησίους 2:3.*

«Τακτοποίησε γρήγορα τα ζητήματά». –*Ματθαίος 5:25.*



### ΤΖΕΪΣΟΝ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ

«Με τη συγγνώμη μπορείτε να μεταμορφώσετε τον γάμο σας, καθώς τα προβλήματα που φωλιάζουν και δημιουργούν ένταση γίνονται πλέον μικρά “σαμαράκια” στον δρόμο. Ζητώντας συγγνώμη, έχετε την ευκαιρία να αποδεικνύετε την αγάπη σας ο ένας για τον άλλον».



### ΚΑΪ ΚΑΙ ΤΖΟΥΛΙΑ

«Ο σκοπός της συγγνώμης είναι να αποκατασταθεί η ειρήνη και η ευτυχία. Δεν είναι να αποδειχτεί ποιος έχει δίκιο και ποιος άδικο. Αν ο σύντροφός σας έχει πληγωθεί, κάντε ό,τι περνάει από το χέρι σας για να νιώσει καλύτερα».



## ΗΡΟΔΟΤΟΣ

ΠΩΣ ήταν η ζωή πριν από χιλιάδες χρόνια; Ποια έθιμα τηρούσαν οι άνθρωποι; Η αρχαιολογία είναι σε θέση να δώσει κάποιες απαντήσεις—αλλά όχι όλες. Θα μπορούσαμε να καταλάβουμε καλύτερα τον τρόπο σκέψης των αρχαίων λαών αν είχαμε τα συγγράμματα κάποιου ο οποίος κατέγραψε την ιστορία του γνωστού κόσμου της εποχής του. Ένας τέτοιος άνθρωπος έζησε πριν από περίπου 2.400 χρόνια. Ονομαζόταν Ηρόδοτος, και ήταν ιστορικός του πέμπτου αιώνα Π.Κ.Χ. Ο τίτλος του έργου του; *Ιστορία*.

### ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

► Πιθανώς επειδή η *Ιστορία* ήταν η πιο εκτεταμένη προσπάθεια που είχε γίνει μέχρι τότε για να τεκμηριωθούν γεγονότα του παρελθόντος, ο Λατίνος συγγραφέας Κικέρων (106-43 Π.Κ.Χ.) αποκάλεσε τον Ηρόδοτο «Πατέρα της Ιστορίας».

► Η *Ιστορία* είναι «διαχρονικό αριστούργημα», λέει κάποιος σύγχρονος συγγραφέας. «Πραγματεύεται θέματα που αφορούν όχι μόνο την ιστορία αλλά και την ανθρωπολογία, τη γεωγραφία, τη θεολογία, τη φιλοσοφία, την πολιτική επιστήμη και την αρχαία τραγωδία».

► Σε μια κρίσιμη περίοδο της παγκόσμιας ιστορίας, ο Ηρόδοτος διέσωσε πληροφορίες που συνέλεξε από πρώτο χέρι για την Ελλάδα, τη Δυτική Ασία και την Αίγυπτο.

Ο Ηρόδοτος προσπάθησε να εξακριβώσει τα αίτια των πολέμων στους οποίους ενεπλάκησαν οι Έλληνες και ιδιαίτερα τα αίτια των περσικών εισβολών του 490 και του 480 Π.Κ.Χ., εκ των οποίων η δεύτερη συνέβη όταν ο ίδιος ήταν ακόμα παιδί. Σε αυτό το κεντρικό θέμα, πρόσθεσε εκτεταμένες παρεκβάσεις καταγράφοντας όλα όσα μπορούσε να μάθει για καθένα από τα έθνη που βρέθηκαν μπροστά στην προέλαση των Περσών.

### ΚΑΤΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο Ηρόδοτος ήταν χαρισματικός αφηγητής. Ήταν επίσης τρομερά σχολαστικός στα συγγράμματά του, περιλαμβάνοντας κάθε λεπτομέρεια που έκρινε απαραίτητη για να ολοκληρώσει την εικόνα. Το επίτευγμά του είναι αξιοσημείωτο καθώς δεν είχε τη δυνατότητα να βασίσει το έργο του σε επίσημα κρατικά αρχεία τα οποία διέσωζαν μια συνεχή καταγραφή της ιστορίας, εφόσον τέτοια αρχεία σπάνιζαν.

Εκείνη την εποχή, ελάχιστοι ενδιαφέρονταν να καταγράφουν την ιστορία, εκτός και αν ήθελαν να καυχηθούν για ένδοξα κατορθώματα σε επιγραφές πάνω σε μνημεία. Ο Ηρόδοτος έπρεπε να βασιστεί στην παρατήρηση, στην παράδοση και στις μαρτυρίες τρίτων αναφορικά με τα γεγονότα που ήθελε να τεκμηριώσει. Για να συλλέξει τις πληροφορίες του, έκανε πολλά ταξίδια. Μεγάλωσε στην ελληνική αποικία της Αλικαρνασσού (σημερινό Μποντρούμ, νότια Τουρκία) και επισκέφτηκε πολλά μέρη της Ελλάδας.

## Για να συλλέξει τις πληροφορίες του, ο Ηρόδοτος έκανε πολλά ταξίδια

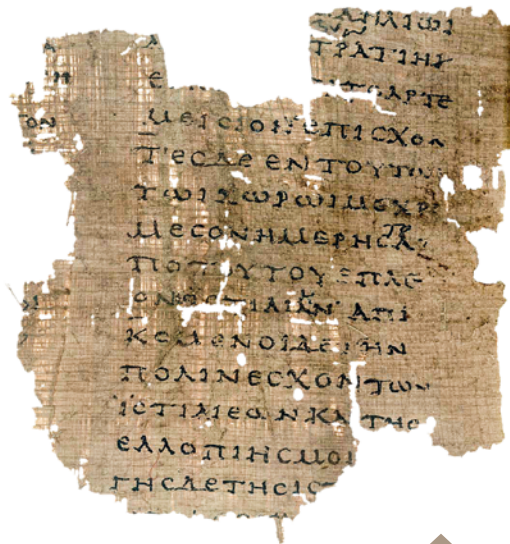
Ταξίδεψε βόρεια μέχρι τη Μαύρη Θάλασσα και τη Σκυθία, στην περιοχή της σημερινής Ουκρανίας, καθώς και νότια μέχρι την Παλαιστίνη και την Άνω Αίγυπτο. Προς ανατολάς, φαίνεται ότι έφτασε μέχρι τη Βαβυλώνα, ενώ πιθανώς πέρασε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στη δύση, σε μια ελληνική αποικία στη σημερινή νότια Ιταλία. Όπου και αν πήγαινε, παρατηρούσε και ρωτούσε, και με αυτόν τον τρόπο συνέλεγε πληροφορίες από όσους του φαίνονταν ότι αποτελούσαν τις πιο αξιόπιστες πηγές.

### Η ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

Πόσο ακριβείς είναι οι πληροφορίες που κατέγραψε ο Ηρόδοτος; Όσον αφορά τις χώρες που επισκέφτηκε και τα πράγματα που είδε ιδίως όμμασι, οι γνώσεις του θεωρούνται ακριβείς. Οι περιγραφές του για συνήθειες που ήταν άγνωστες στην Ελλάδα—όπως αυτές που ακολουθούσαν στις βασιλικές ταφές οι Σκύθες ή στην ταρίχευση οι Αιγύπτιοι—συμφωνούν σε κάποιον βαθμό με αυτά που έχουν ανακαλύψει οι αρχαιολόγοι. Έχει ειπωθεί ότι ο πλούτος των πληροφοριών που διέσωσε σχετικά με την Αίγυπτο «ξεπερνά σε σπουδαιότητα οτιδήποτε γράφτηκε στην αρχαιότητα για εκείνη τη χώρα».

Συχνά, όμως, ο Ηρόδοτος δεν είχε άλλη επιλογή από το να βασιστεί σε μαρτυρίες αμφιβόλου αξιοπιστίας. Επιπρόσθετα, οι άνθρωποι της εποχής του πίστευαν ακράδαντα ότι οι ειδωλολατρικοί θεοί είχαν ανάμειξη στις ανθρώπινες υποθέσεις. Ως εκ τούτου, δεν ανταποκρίνονται όλα όσα έγραψε στα κριτήρια των σύγχρονων ιστορικών. Παρ' όλα αυτά, ο Ηρόδοτος προσπάθησε να ξεχωρίσει τα γεγονότα από τους μύθους. Δήλωσε με σύνεση ότι δεν πίστευε όλα όσα του είχαν πει. Κατέληξε στα συμπεράσματά του αφού πρώτα εξέτασε σχολαστικά και σύγκρινε τις πηγές του.

Η *Ιστορία* του Ηρόδοτου αποτελεί πιθανότατα το έργο της ζωής του. Δεδομένων των πηγών που είχε στη διάθεσή του, επρόκειτο για εντυπωσιακό επίτευγμα. ■



Σπάραγμα παπύρου από το έργο *Ιστορία*

### Ετυμηγορία για τον Ηρόδοτο

«Έχουμε πλέον συλλέξει αρκετές αποδείξεις ώστε να μπορούμε να πούμε ότι [ο Ηρόδοτος] είναι αξιόπιστος», έγραψε ο κλασικός ιστοριογράφος Αρνάλντο Μομιλιάνο. «Οι ανατολιστές έχουν εξετάσει προσεκτικά τον Ηρόδοτο με τη βοήθεια της αρχαιολογίας και με τη γνώση γλωσσών τις οποίες ο ίδιος δεν καταλάβαινε. Έχουν διαπιστώσει πως περιέγραψε με ειλικρίνεια ό,τι είδε και κατέγραψε με εντιμότητα ό,τι άκουσε. Όπου έκανε λάθος, είτε τον παροδήγησαν οι πληροφοριοδότες του είτε εκείνος παρανόησε καλόπιστα αυτά που του είπαν».



## Ταξίδι στη Νικαράγουα

**Η ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ** συχνά αποκαλείται χώρα των λιμνών και των ηφαιστείων. Καύχημά της είναι η λίμνη Νικαράγουα—η μεγαλύτερη λίμνη της Κεντρικής Αμερικής. Οι αυτόχθονες φυλές την ονομάζουν *Κοσιμπόλκα*, δηλαδή «Γλυκιά Θάλασσα». Έχει εκατοντάδες νησιά και είναι η μόνη λίμνη γλυκού νερού η οποία φιλοξενεί ωκεάνιο ζωικό κόσμο, όπως καρχαρίες, ξιφίες και ταρπόν.

Στη Νικαράγουα βρίσκεται επίσης μια από τις πιο απομονωμένες περιοχές της Κεντρικής Αμερικής—η Ακτή του Κουνουπιού. Πρόκειται για μια λωρίδα γης πλάτους 65 χιλιομέτρων που διατρέχει το μεγαλύτερο μέρος της ανατολικής ακτογραμμής και συνεχίζει στη γειτονική Ονδούρα. Οι Μισκίτο (παραλλαγή του ονόματος Μοσκίτο) είναι ένας από τους αρκετούς αυτόχθονες πληθυσμούς στη Νικαράγουα των οποίων η ιστορία ανάγεται πριν από την άφιξη των Ευρωπαίων τον 16ο αιώνα.

Οι Μισκίτο έχουν ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς και ιδιαίτερα έθιμα. Για παράδειγμα, στη γλώσσα τους δεν θα βρείτε επίσημες λέξεις, όπως «Κύριε» ή «Κυρία», για να προσφωνήσετε κάποιον. Στις αγροτικές κοινωνίες, οι νεότεροι αποκαλούν τους μεγαλύτερους «Θείε» ή «Θεία», είτε είναι συγγενείς είτε όχι. Ένα παλιό έθιμο αυτής της







Κτίρια από την εποχή της αποικιοκρατίας



Αυτόχθονες

Το σακουανχότσε (πλουμερία) είναι το εθνικό λουλούδι της Νικαράγουας

Στη λίμνη Νικαράγουα δεσπόζει το πυκνόφυτο νησί Ομετέπε, το οποίο αποτελείται από δύο τεράστιους ηφαιστειακούς κώνους που συνδέονται με έναν ισθμό



φυλής είναι να χαιρετάει μια γυναίκα στενούς φίλους ή συγγενείς αγγίζοντας με το μάγουλό της το μάγουλο του άλλου ατόμου. Τότε, η γυναίκα που ξεκίνησε τον χαιρετισμό παίρνει μια ανάσα από τη μύτη της. ■

## ΤΕΣΤ ΓΝΩΣΕΩΝ

**Απαντήστε σωστό ή λάθος στις ακόλουθες δηλώσεις για τη Νικαράγουα:**

- A.** Η χώρα πήρε το όνομά της από τον Νικαράο, τον αρχηγό μιας φυλής αυτοχθόνων πριν από αιώνες.
- B.** Η Νικαράγουα είναι η μόνη χώρα της Λατινικής Αμερικής που αποικίστηκε και από τους Ισπανούς και από τους Βρετανούς.
- Γ.** Στη διάρκεια των περασμένων αιώνων, πειρατές από την Καραϊβική λυμαινόταν τις παρόχθιες πόλεις της λίμνης Νικαράγουας.
- Δ.** Η Νικαράγουα είναι η λιγότερο πυκνοκατοικημένη χώρα της Κεντρικής Αμερικής.

Ἐπισημη γλῶσσα: Ἰσπανικὴ. Ὡστόσο, στὶς αὐτόνομες περιοχές, ἡ μισκίτο, ἡ μαγιάνγκνα, ἡ ράμα καὶ ἡ ἀγγλικὴ κρεολὴ θεωροῦνται ἰσότιμες

Ἐπίσημη γλῶσσα: Ἰσπανικὴ. Ὡστόσο, στὶς αὐτόνομες περιοχές, ἡ μισκίτο, ἡ μαγιάνγκνα, ἡ ράμα καὶ ἡ ἀγγλικὴ κρεολὴ θεωροῦνται ἰσότιμες

## ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

**Πληθυσμός:** 6.176.000

**Επίσημη γλώσσα:** Ισπανική. Ὡστόσο, στὶς αὐτόνομες περιοχές, ἡ μισκίτο, ἡ μαγιάνγκνα, ἡ ράμα καὶ ἡ ἀγγλικὴ κρεολὴ θεωροῦνται ἰσότιμες

**Πολίτευμα:** Δημοκρατία

**Πρωτεύουσα:** Μανάγκουα

**Κλίμα:** Κυρίως τροπικό, ἀλλὰ ψυχρότερο στὰ ορεινά

**Γεωγραφία:** Παράκτιες πεδιάδες, βουνά στὴν ἐνδοχώρα





# ΦΤΩΧΕΙΑ

Παρά τις καλοπροαίρετες προσπάθειες που γίνονται για να λυθεί το πρόβλημα, εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο ζουν μέσα στη φτώχεια.

## Πώς μπορούν οι φτωχοί να είναι ευτυχισμένοι;

**ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ** Πολλοί πιστεύουν ότι η ευτυχία και η πληρότητα κατακτώνται μέσω υλικής ευημερίας και ότι η πραγματική επιτυχία εξαρτάται κυρίως από το πόσα χρήματα διαθέτει κάποιος. Με ελάχιστη ή καθόλου πρόσβαση σε βασική εκπαίδευση, ποιοτική ιατρική περίθαλψη και άλλες παροχές, εκείνοι που είναι εγκλωβισμένοι στη φτώχεια δεν μπορούν να ελπίζουν σε μια ευτυχισμένη, γεμάτη ικανοποίηση ζωή.

**ΤΙ ΛΕΕΙ Η ΓΡΑΦΗ** Η Αγία Γραφή διδάσκει ότι η αληθινή ευτυχία εξαρτάται, όχι από την οικονομική κατάσταση του ατόμου, αλλά από την πνευματική του ευημερία και τη σχέση του με τον Δημιουργό. Η Γραφή λέει: «Ευτυχισμένοι είναι εκείνοι που έχουν συναίσθηση της πνευματικής τους ανάγκης». (Ματθαίος 5:3) Όποια και αν είναι η οικονομική τους κατάσταση, όσοι αντιλαμβάνονται την πνευματική τους ανάγκη υποκινούνται να αναζητούν τον τρόπο σκέψης του Θεού στα διάφορα ζητήματα και, ως εκ τούτου, μπορούν να μάθουν Γραφικές αλήθειες που φέρνουν πραγματική παρηγοριά και ειρήνη διάνοιας. Αυτό είναι που φέρνει αληθινή ευτυχία.

Εκείνοι που κατανοούν και ακολουθούν τις συμβουλές της Γραφής είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να αντιμετωπίσουν τη φτώχεια. Για παράδειγμα, οι Γραφικές συμβουλές βοηθούν τους ανθρώπους να αποφεύγουν βλαβερές συνήθειες, όπως η χρήση καπνού και η κατάχρηση αλκοόλ. Συνήθειες σαν και αυτές οδηγούν σε σπατάλη χρημάτων και ενδεχομένως στην ανάγκη για ακριβή ιατρική περίθαλψη.—Παροιμίες 20:1· 2 Κορινθίους 7:1.

Επιπλέον, η Γραφή προειδοποιεί για τις καταστροφικές συνέπειες της απληστίας και του υλισμού. (Μάρκος 4:19· Εφείσιους 5:3) Τέτοιες συμβουλές μπορούν να βοηθήσουν κάποιον να μη σπαταλάει χρήματα σε τυχερά παιχνίδια ή να μην αναπτύξει «φιλαργυρία», την οποία η Γραφή περιγράφει ως «ρίζα κάθε είδους κακών πραγμάτων». (1 Τιμόθεο 6:10) Οι Γραφές προειδοποιούν: «Ακόμη και όταν έχει κανείς αφθονία, η ζωή του δεν είναι αποτέλεσμα των υπάρχόντων του». (Λουκάς 12:15) Με απλά λόγια, κανένα χρηματικό ποσό δεν μπορεί να αγοράσει ζωή. Από την άλλη πλευρά, αν κάποιος ενεργεί σε αρμονία με τις σοφές συμβουλές της Γραφής, βρίσκει νόημα στη ζωή καθώς και γνήσια ευτυχία.

Μολονότι όσοι ζουν μέσα στη φτώχεια ίσως πρέπει να αγωνίζονται για να εξασφαλίσουν τροφή, ρουχισμό και στέγη, μπορούν να βρουν πολλή ευτυχία μαθαίνοντας να είναι ικανοποιημένοι, επικεντρώνοντας τη ζωή τους στο να ευαρεστούν τον Δημιουργό τους και ζώντας σε αρμονία με το θέλημά του. Αναγνωρίζουν πόσο αληθινή είναι η Γραφική υπόσχεση ότι «η ευλογία του Ιεχωβά πλουτίζει, και εκείνος δεν προσθέτει πόνο σε αυτήν».—Παροιμίες 10:22.

---

**ΒΑΣΙΚΟ ΕΔΑΦΙΟ:** *«Ευτυχισμένοι είναι εκείνοι που έχουν συναίσθηση της πνευματικής τους ανάγκης».*—Ματθαίος 5:3.



## Θα τερματιστεί ποτέ η φτώχεια;

**ΤΙ ΛΕΕΙ Η ΓΡΑΦΗ** Αν και οι ανθρώπινες προσπάθειες για την παροχή βοήθειας δεν έχουν καταφέρει να θέσουν το πρόβλημα της φτώχειας υπό έλεγχο, στον ορισμένο καιρό, ο Θεός θα στρέψει την προσοχή του στη ρίζα του προβλήματος—την τάση που έχουν ιδιοτελείς άνθρωποι και κυβερνήσεις να φροντίζουν μόνο για τα δικά τους συμφέροντα. (Εκκλησιαστής 8:9) Ο Δημιουργός μας θα αντικαταστήσει τις ανθρώπινες κυβερνήσεις που ωθούνται από την ιδιοτέλεια. Η Βασιλεία του, δηλαδή η ουράνια κυβέρνησή του, θα προμηθεύει γενναιόδωρα για όλους τους κατοίκους της γης χωρίς διακρίσεις. Η Γραφή υπόσχεται ρητά ότι ο Βασιλιάς της Βασιλείας του Θεού θα καλύψει συμπενοτικά τις ανάγκες των φτωχών. «Θα ελευθερώσει τον φτωχό που κραυγάζει για βοήθεια . . . Θα λυπηθεί τον ασήμαντο και τον φτωχό, και τις ψυχές των φτωχών θα τις σώσει».—Ψαλμός 72:12-14.

Η γη θα είναι αληθινός παράδεισος με στέγη και τροφή για όλους, χωρίς ίχνος φτώχειας. Στο Γραφικό βιβλίο του Ησαΐα, ο Θεός δίνει την εξής υπόσχεση για τον λαό του: «Θα χτίσουν σπίτια και θα κατοικήσουν· θα φυτέψουν αμπέλια

και θα φάνε τον καρπό τους. . . . Το έργο των χειρών τους οι εκλεγμένοι μου θα το χρησιμοποιούν στο πλήρες». (Ησαΐας 65:21, 22) Αντί να αγωνίζονται για να εξασφαλίσουν μόλις και μετά βίας μια πενιχρή διαβίωση, όλοι θα απολαμβάνουν «ένα συμπόσιο με φαγητά που έχουν άφθονο λάδι», καθώς και άλλα καλά πράγματα που θα προμηθεύει ο Ιεχωβά.—Ησαΐας 25:6.

**ΓΙΑΤΙ ΕΧΕΙ ΣΗΜΑΣΙΑ;** Οι στοχασμοί γύρω από την υπόσχεση του Θεού για έναν κόσμο απαλλαγμένο από τη φτώχεια προσφέρουν σε όσους ζουν υπό καταπιεστικές συνθήκες την παρηγορητική διαβεβαίωση ότι ο Θεός ενδιαφέρεται για αυτούς και ότι το τέλος του αγώνα τους πλησιάζει. Όταν κάποιος εστιάζει σε μια τέτοια ελπίδα, θα μπορεί να βρίσκει τη δύναμη να υπομένει δύσκολες συνθήκες τώρα. ■

**ΒΑΣΙΚΑ ΕΔΑΦΙΑ:** «Θα ελευθερώσει τον φτωχό που κραυγάζει για βοήθεια . . .

Θα λυπηθεί τον ασήμαντο και τον φτωχό, και τις ψυχές των φτωχών θα τις σώσει».

—Ψαλμός 72:12, 13.







# Μικροοργανισμοί που Διασπούν το Πετρέλαιο



Oil slick: Christopher Berkeley/EPA/Newscom; microorganism: © 2010 Dennis Kunkel Microscopy, Inc.

**Το 2010**, σχεδόν πέντε εκατομμύρια βαρέλια (800 εκατομμύρια λίτρα) αργού πετρελαίου διέρρευσαν στον Κόλπο του Μεξικού έπειτα από την έκρηξη και τη βύθιση μιας εξέδρας άντλησης πετρελαίου. Ωστόσο, σε διάστημα μηνών, μεγάλο μέρος της μόλυνσης είχε εξαφανιστεί. Πώς ήταν αυτό δυνατόν;

**Σκεφτείτε:** Η επιστημονική έρευνα έχει δείξει ότι μια ποικιλία θαλάσσιων βακτηρίων μπορούν να διασπούν τα μόρια του πετρελαίου που αποτελούνται από μακριές ανθρακικές αλυσίδες. Ο Τέρι Χέιζεν, καθηγητής περιβαλλοντικής μικροβιολογίας, περιέγραψε αυτούς τους οργανισμούς ως «πυραύλους που στοχεύουν στο πετρέλαιο». Σε τέτοιους οργανισμούς οφείλεται εν μέρει αυτό που έλαβε χώρα στον Κόλπο του Μεξικού.

«Από μια άποψη, δεν μας εκπλήσσει το ότι οι θάλασσες φιλοξενούν πεινασμένα για πετρέλαιο μικρόβια», αναφέρει μια σχετική είδηση του BBC. Άλλωστε, «φυσικές διαρροές από τον ωκεάνιο πυθμένα εκλύουν πετρέλαιο στα ύδατα της γης» επί αμέτρητους αιώνες.

Ομολογουμένως, οι ανθρώπινες προσπάθειες για τον καθαρισμό των πετρελαιοκηλίδων φέρνουν αποτελέσματα. Ωστόσο, ακόμα και οι καλύτερες προσπάθειες του ανθρώπου σε αυτόν τον τομέα μπορεί τελικά να κάνουν περισσότερη ζημιά παρά καλό. Τα χημικά διαλυτικά παρεμποδίζουν τις φυσικές διαδικασίες διάσπασης του πετρελαίου. Επιπρόσθετα, τέτοιες χημικές ουσίες είναι τοξικές και έχουν μακροχρόνιες βλαβερές συνέπειες για το περιβάλλον. Αλλά η ικανότητα που έχει η φύση να αποσυνθέτει το πετρέλαιο, στην οποία συνδράμουν και τα «πεινασμένα για πετρέλαιο μικρόβια», επιτρέπει στη θάλασσα να ενεργοποιεί μια διαδικασία αυτοκαθαρισμού χωρίς τις δυσάρεστες παρενέργειες των τεχνητών μεθόδων.\*

**Ποια είναι η άποψή σας;** Ήρθε άραγε τυχαία σε ύπαρξη η ιδιότητα κάποιων θαλάσσιων μικροοργανισμών να «καταβροχθίζουν» το πετρέλαιο; Ή μήπως αποτελεί προϊόν σχεδιασμού; ■

\* Είναι ακόμα πολύ νωρίς για να ξέρουμε τις μακροπρόθεσμες συνέπειες που μπορεί να έχει για τη θάλασσα ζωή το ατύχημα στον Κόλπο του Μεξικού.

